

P. PADFIELD

HIMMLER: REICHSFÜHRER SS.

London, 1990.

A náciizmus túlélői és történetírói megegyeznek abban, hogy a Hitler köréhez tartozó náci vezetőknek egyik legellenzesebb egyénisége Himmler volt.

P. Padfield részben pszichológiai oldalról közelíti meg ezt a mérhetetlenül veszélyessé vált pszichopátát. Himmler hideg kegyetlenségét, elszántságát, embertelenségét személyi fejlődéséből vezeti le: frusztrált énjét, öngyűlöletét, bizonytalanságát gátlástalan politikai tevékenységként vetítette ki. Himmler féltékeny, önbizalom nélküli második fiú volt, apja erős, kötekedő tanító, anyja engedékeny, gyenge asszony.

Himmiertől könyezete és családja elvárta a férfias viselkedést, amire lényegében nem volt hajlama. Kényelmetlenül érezte magát nők társaságában, bizonytalanságait minden lében kanálssággal igyekezett takarni. A felszínen megbízható, vasfegyelmű, kemény, sőt brutális férfiként tetszelgett, aki a színpalak mögött manipulált.

Padfield – helyesen – úgy véli, mindez magánügy maradt volna, ha Himmler nem talál belső konfliktusai „megoldására” utat a náci mozgalomban és Hitlerben a prófétát, akit kritikálatlanul követhet.

Himmler már a huszas években a rasszista, jobboldali antimarxista szubkulturális irodalomban felfedezte az alkatanak megfelelő ideológiát s „meggyőződött” arról, hogy a jezsuiták, szabadkőművesek, zsidók, marxisták Németország ellenségei. A világtörténelem kulcskérdéseit ily módon „megtalálva”, és a német viszonyokra alkalmazva: Himmler az inkvizíció módszereivel meg akarta leckéztetni, majd büntetni mindazokat, akik nem értettek vele egyet. Elszántságával hamarosan egyre feljebb jutott a náci ranglistán. Rendkívüli szorgalmával, módszerességével (ellenségeiről és barátairól egyaránt vezetett személyi lapokat) igen „hasznossá” tette magát a náciizmus barbár szervezetében, ahol rendszerességét a fanatikusok, a karrieristák, a szervezet katonai és belügyi szervei kitűnően hasznosították. Himmler faji ideológiája, „higiénéiája” odáig „tisztult”, hogy a haláltáborokban is fegyelmet és „tisztaságot” kellett rendelkezésére kegyetlenül alkalmazni. Himmler környezetében előtt nem tűnt örültnek, de volt valami abnormális magatartásában és önhietségében, abban, ahogyan meg volt győződve arról, hogy nagy és csodálatos dolgokat visz végbe Németország javára.

Padfield pszichocentrikus Himmler-portréja azonban nem csupán az egyénre összpontosít. Számos kérdést vet fel és válaszol meg részben: mennyiben állt az SS diktatúra mögött a német nép, milyen rétegei, s azokból mennyi volt az aktív és passzív támogató, azaz mennyiben volt az SS és a náci mozgalom egy olyan társadalom kifejezője, amelyik világaluralomra tört.

H. Haraszi Éva